

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/153/2020
Identifikačné číslo spisu: 5809205615
Dátum vydania rozhodnutia: 13.07.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5809205615.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: F. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., O. XXX, právne zastúpený: JUDr. Barbora Takáčsová, advokátka, Komárno, Pohraničná 7, proti žalovanej: Ing. M. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. nad Z., ul. 1. mája XXXX/X, právne zastúpená: JUDr. JURKOVEC ADVOKAT DK, s.r.o., Dolný Kubín, M. R. Štefánika 1822, IČO: 36832103, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo sp.zn. 7C/195/2009, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 26. marca 2019 sp. zn. 5Co/315/2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 26. marca 2019 sp. zn. 5Co/315/2018 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo rozsudkom č. k. 7C/195/2009-589 zo dňa 29.01.2018 rozhodol, že vyporiadava bezpodielové manželstvo žalobcu a žalovanej, tak ako bolo uvedené vo výroku tohto rozsudku.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením z 26. marca 2019 sp. zn. 5Co/315/2018-647 odmietol odvolanie žalovanej ako oneskorene podané a priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100%).

2.1. Odvolací súd uviedol, že správca elektronickej siete oznámil súdu, že elektronickej zásielka - rozsudok v elektronickej podobe bol úspešne zaslaný právnomu zástupcovi žalovanej dňa 28.2.2018 o 10:29 hod. Pri zásielke bolo uvedené, že sa jedná o spôsob doručenia s fikciou doručenia. Taktiež správca elektronickej siete oznámil súdu, že elektronickej zásielka - rozsudok bola úspešne doručená príjmateľovi - právnomu zástupcovi žalovanej dňa 17.3.2018 a osobne podpísaná príjemcom. Pokiaľ právny zástupca žalovanej tvrdil, že prevzal rozsudok až 19.3.2018 (ako to tvrdí v odvolaní), takéto

tvrdenie nie je pravdivé na základe skutočností uvedených v bode 2. Ak by aj (čisto teoreticky) bol právny zástupca prevzal rozsudok súdu prvej inštancie až 19.3.2018, zákonná 15-dňová lehota na podanie odvolania uplynula dňom 3.4.2018, čo bol utorok - pracovný deň. Odvolanie žalovanej bolo podané prostredníctvom jej právneho zástupcu však až dňa 4.4.2018 (bolo doručené súdu v tento deň o 03:15 hod., čiže po uplynutí zákonnej odvolacej lehoty. Odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností bez preskúmania rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie žalovanej odmietol podľa ust. § 386 písm. a) CSP, pretože bolo podané oneskorene.

2.2. Pri rozhodovaní o trovách tohto odvolacieho konania odvolací súd aplikoval ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1,2 CSP, keďže odvolateľ v odvolacom konaní nebol úspešný, patrí nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške protistrane, t.j. žalobcovi. O výške náhrady trov tohto odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ust. § 420 písm. f) CSP, nakoľko považovala odvolanie voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie za podané včas.

3.1. Dovolateľka uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie jej bol doručený dňa 17.03.2018. Odvolanie podala posledný deň lehoty „t.j. 03.04.2018“ keďže 02.04.2018 bol deň pracovného pokoja. Odvolací súd nesprávne poukazuje na to, že rozhodujúcim okamihom odoslania odvolania a tým splnenia 15-dňovej procesnoprávnej lehoty na podanie je okamih doručenia odvolania súdu prvej inštancie. Keďže lehota na podanie odvolania je lehota procesná, nie hmotnoprávna, preto pre okamih splnenia je rozhodujúci okamih odoslania odvolania z elektronickej schránky na súd, čo sa stalo dňa 03.04.2018.

3.2. Na záver dovolateľka žiadala, aby dovolací súd uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 26.03.2019 sp. zn. 5Co/315/2018 zrušil a vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a súčasne tiež dôvodné.

5. Najvyšší súd opakovane vyslovil záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zistenia právnej istoty riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2004, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

9. Žalovaná vyvodzovala prípustnosť dovolania z ust. § 420 písm. f) CSP. V dovolaní vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP videla v tom, že odvolací súd odmietol odvolanie žalovanej z dôvodu oneskoreného podania.

10. Hlavnými znakmi ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú, a/ zásah do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu R23/1994 a R3/2003 (pozri rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/231/2008, 6Cdo/107/2012, 3Cdo/98/2015) vydané do 30. júna 2016 považoval najvyšší súd za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom vecí (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady na takýto postup neboli dané.

12. So zreteľom na uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania žalovanej odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúcej strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 121 ods. 2 CSP do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

Podľa § 121 ods. 4 CSP ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 121 ods. 5 CSP lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že v preskúmvanej veci bol rozsudok prvostupňového súdu doručený žalovanej prostredníctvom právneho zástupcu elektronicky dňa 17.03.2018 (doručenka na čl. 594). Koniec 15-dňovej lehoty na podanie odvolania počítanej od doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie žalovanej pripadol na 01.04.2018 (sobota - deň pracovného pokoja), preto posledným dňom na podanie odvolania žalovanej bol 03.04.2018 - utorok, nakoľko v pondelok 02.04.2018 bol štátny sviatok - Veľkonočný pondelok. Ak odvolanie žalovanej (č.l. 597) vyhodnotil odvolací súd ako oneskorene podané. Pričom vychádzal len z toho, že mu bol doručený elektronicky dňa 04.04.2018, tak takýto záver odvolacieho súdu je nesprávny, nakoľko z vyššie uvedených ustanovení jednoznačne vyplýva, že pri skúmaní včasnosti podania odvolania sa vychádza z momentu podania (odoslania) odvolania, nie doručenia súdu odvolací súd by mal preto vychádzať z potvrdenia, kedy bolo predmetné odvolanie žalovanej elektronicky odoslané.

14. Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností. V prípade, ak všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (tak napr. III. ÚS 331/04, III. ÚS 249/08, IV. ÚS 379/08).

14.1. Vychádzajúc z vyššie uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že dovolateľka podala opravný prostriedok - odvolanie oneskorene. Preto ak odvolací súd odmietol odvolanie žalovanej ako oneskorene podané, pričom vychádzal len z dátumu doručenia odvolania súdu, odňal jej svojim konaním a rozhodnutím právo, aby na základe jej podaného odvolania bolo ňou napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmané odvolacím súdom (pozri R23/1994), t.j. týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a dovolateľka opodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30.06.2015 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 OSP (teraz ust. § 420 písm. f) CSP) na základe toho dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie zrušil.

16. Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je opodstatnené. So zreteľom na to dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (ustanovenie § 449 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 450 CSP).

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (ustanovenie § 455 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (ustanovenie § 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.